

Ковальова А. О.

*Слухач магістратури групи Е-719СК,
Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського
м. Миколаїв, Україна,
alenuushka.olegovna@yandex.ua*

Науковий керівник: Бурова Т. А.

*д-р екон. наук, доцент,
Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського
м. Миколаїв, Україна*

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІНСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Розглянуто значення та необхідність внутрішнього аудиту якості: вимоги, стандарти, характерні риси. Визначено методичні прийоми як сукупність способів оцінювання діяльності суб’єкта господарювання в цілому. Охарактеризовано фактори, процедури, методики та програмні продукти при організації внутрішнього аудиту якості на підприємстві.

Ключові слова: внутрішній аудит, якість, аудитор, управлінські рішення, підприємство.

В сучасному бізнесі, який характеризується конкуренцією між виробниками товарів і послуг, якість є індикатором розвитку, який може залучити й утримати споживача. Вимоги до якості на міжнародному рівні визначені стандартами ISO серії 9000, вихід яких ознаменував перехід розвитку науки в області якості на новий рівень. Стандарти встановили чіткі

вимоги до систем забезпечення якості і поклали початок сертифікації систем якості. Сучасний менеджмент якості базується на результатах досліджень і робіт Ф. Кросбі, Е. Демінга, В. Фейгенбаума, К. Ісікава, Д. Джуран, які доводять, що методи менеджменту якості допомогли передовим зарубіжним фірмам досягти лідируючих позицій на світових ринках.

Внутрішній аудит є невід’ємним елементом управлінського контролю. Міжнародні стандарти ISO серій 9000 та 14000 підкреслюють значення аудиту як інструменту керівництва організацією зі збору об’єктивних даних і підтвердження ефективного впровадження та функціонування систем менеджменту якості та екології. Згідно Міжнародного стандарту внутрішнього аудиту 610 “Використання роботи внутрішніх аудиторів”, внутрішній аудит – це діяльність з надання незалежних та об’єктивних гарантій і консультацій, спрямованих на вдосконалення діяльності організації. Це один з прийомів досягнення цілей суб’єкта діяльності, використовуючи систематизований і послідовний підхід до оцінки і підвищення ефективності процесів управління ризиками, контролю та корпоративного управління [1]. Тобто, управління аудитом як процесом, вимагає виконання безперервного замкнутого циклу: етап планування аудиту – етап виконання коригувальних дій – етап управління змінами.

Аудит якості має цілий ряд специфічних відмінностей. В першу чергу, доцільно здійснювати підготовку до внутрішнього аудиту з проведенням попередньої оцінки стану об’єкта аудиту. Областю поширення аудиту стає інтегрована система менеджменту. Методичними прийомами внутрішнього аудиту є сукупність способів вивчення законності, доцільності й ефективності господарських операцій для оцінювання діяльності компанії в цілому, які будуть подібні між собою, незалежно від особливостей підприємства. Тобто їхня різноманітність зумовлюється не тільки об’єктами аудиту, а й професійним рівнем і практичним досвідом працівників аудиторської служби підприємства [3]. Структура розробленої методики містить шість основних блоків, які в свою чергу вимагають виконання

певних процедур. У методику входять наступні процедури: вибір об’єкта аудиту; формування цільової групи аудиту; засвідчення компетентності аудиторської групи; проведення електронного опитування; комплексна обробка даних і аналізу. В цілому саме здатність цих прийомів і методик дозволяє повноцінно реалізувати внутрішній аудит як інструмент покращення системи менеджменту якості з урахуванням особливостей підприємства. Завершальним кроком на етапі дослідження менеджменту якості є пошук альтернативних рішень щодо їх оптимізації.

Програмного забезпечення внутрішнього аудиту якості вирішується при використанні як спеціальних аудиторських програм, так і засобами текстових редакторів типу Word, електронних таблиць типу Excel. Нормативно-довідкова інформація представлена періодичними виданнями; інформаційно-довідкові пошукові системи.

За результатами проведеного дослідження стає очевидним, що в конкурентних умовах характерною рисою внутрішнього аудиту є прийняття на себе відповідальності діяти в інтересах суб’єкта господарювання. Важливо, щоб до внутрішнього аудитора ставилися з довірою і повагою, покладаючись на порядність та об’єктивність аудитора, висновки і рекомендації якого мають надавати більшої впевненості у тому, що загальні завдання підприємства в цілому або окремого підрозділу зокрема досягаються у найбільш економічний, ефективний і результативний спосіб. Професійне судження аудитора, зрештою, вплине на думку користувачів інформації та, відповідно, на управлінські рішення, прийняті на основі не лише фінансової звітності, а й незалежної професійної думки аудитора, сформованої в узагальнюючому аудиторському документі (висновку, звіті) [4]. В цьому аспекті, наявність внутрішнього аудиту стає невід’ємною складовою системи управління підприємством в умовах швидких змін зовнішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Використання роботи внутрішніх аудиторів : Міжнародний стандарт аудиту 610, затверджений Радою з Міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.apu.com.ua/index.php?option>
2. Жадан М. І. Внутрішній аудит витрат на забезпечення якості продукції промислового підприємства / М. І. Жадан, Г. М. Кахадзе // Сталій розвиток економіки. – 2015. – № 1. – С. 68-74.
3. Матюшкіна Ю. І. Формування системи внутрішнього аудиту на підприємстві / Ю. І. Матюшкіна, Н. В. Сагайдак, К. С. Туржанська // Економіка і регіон. – 2015. – № 6. – С. 143-147.
4. Назарова К. О. Концептуальні питання методологічного забезпечення узагальнення та реалізації синергії внутрішнього та зовнішнього аудиту / К. О. Назарова // Бізнес Інформ. – 2015. – № 7. – С. 223-228.

A. Kovaleva. Internal audit as an element of management control of quality at the domestic enterprises.

Summary

The role and the need for internal quality audit: requirements, standards, characteristics have been considered. The methodical techniques as a combination of methods of evaluation of the entity as a whole have been determined. The factors, procedures, methods and software at arrangement of the internal quality audit at enterprise have been characterized.

Key words: internal audit, quality, auditor, managerial decisions, enterprise.